

BOGNÁR ANNA

Nem dajka dal

Czinkóczi Krisztina

Amikor Pénelopé nem várja haza Odüsszeuszt

Bognár Anna *Nem dajka dal* című kötetéről

Bognár Anna első kötete a Hungarovox kiadónál jelent meg, 2016-ban. Érződik benne a fiatal szerző útkeresése, vívódása a hittel, szerelemmel, vonzódása az ókori Róma és az olasz kultúra iránt. Hat ciklusból álló, sokrétű, formailag, tematikájában, hangvételében változatos kötetet olvashatunk, Kovács Magdolna illusztrációival színesítve. A ciklusok tematikusan tagolódnak, minden ciklus több stílust és hangvételt vonultat fel. Ez alól talán csak az utolsó, a *Derülj!* címet viselő a kivétel, melyben kivétel nélkül játékos, humoros versek kaptak helyet, kedves nosztalgiával elevenítve fel a középiskolás éveket, illetve patetikus helyzeteket fordít ki némi humorral (*A hadvezér beszéde az ostrom előtt, Hamlet nagymonológja... másképp*). Ellenpontozza az előtte lévő *Örvény* sötét hangulatát, gondolatait, így pozitív hangvételű lezárást ad a kötetnek.

A kötet címével összevetve a legérdekesebbek talán a *Gyereksarok* ciklusban megjelenő „gyerekversek”. Nem gyerekeknek íródott költemények ezek, és nem is gyerekekről szólnak. Leginkább Kosztolányi *A szegény kisgyermek panasza*i kötetéhez lehetne őket hasonlítani, melynek strófaiban a felnőtt tudat helyezkedik vissza a gyermeki élethelyzetekbe és alkot meg soha nem létezett érzéseket és gondolatokat. Rögtön az első vers (*Ég a gyertya*, 61.o.) azt a látszatot kelti, amikor egy kisgyerek elmélyülten figyel a számára még új és érdekes jelenséget, a lángot, de az a sor, hogy „*mennyi múlik minden percben*” már egy felnőtt elme megállapítása. Ugyanígy *A holnap* című versben, az „*Ebéd után?*”, „*Olyan, mint a Mikulás?*” (63.o.) gyermeki kérdéseket követően a holnaphoz társított képek között megjelenik a „*Fáj, mint a seb?*”, és a „*Csalfa szivárvány, / mely sosincs közel!*”, melyek már élettapasztalatra utalnak. Fokozott női érzékenység keveredik egy filozofikus hanggal, mely a játékos, kedves, hangnemet komoly, néhol sötét szólammal gazdagítja.

A *Nő* ciklusban a szerelem témája dominál, azon belül is, nem meglepő módon, a boldogtalan szerelemé, hiszen évszázadok óta ez szolgáltat több témát a költők számára. A szerelem, a félresiklott kapcsolatok azonban nem csak erre a ciklusra korlátozódnak, szinte mindegyikben találunk egyet-egyebben a témában. A női nézőpont tartja össze az ebbe a részbe tartozó verseket. A címe is erre utal, mely nem témát jelöl, hiszen a legtöbb vers a lírai én merengése a férfi nemen vagy bizonyos férfiakon, férfitípusokon. Kérdez, követel, elméleteket gyárt, vallomást tesz, az érzelmek és gondolatok hullámvázát, melyet egy kapcsolat (egy kapcsolat vége) kivált. A versek azt mutatják meg, hogyan éli meg mindezt napjainkban egy fiatal nő. Például a mai kommunikációs technikák mellett egyre egyszerűbbé és elérhetőbbé válik akár országokon is átívelő távkapcsolatot (*Lábjegyzet egy távrománc margójára*, 49.o.) működtetni. Pénelopé esetét is megtaláljuk (*Pénelopé levele hitveséhez*, 52.o.), amelynek jelenkori transzformációjában az antik nőalak, ha úgy tetszik, független nővé átmodernizálva jelenik meg, aki nem fog várni egy férfira sem. A lírai ének komoly elvárásai vannak a férfiakkal kap-

csolatban, kíméletlenül „kiosztja” a volt szeretőket és határtalan bizalommal, tervekkel várja azt, aki ezen elvárásoknak meg tud felelni.

Az egész kötetet végigkísérik a játékos formák, a rímek, a szent és közönséges (hétköznapi) szóhasználat váratlan keveredése. Például az „Ámen / Oh man!” (16.o.) rímpár az *Istennel sakkozom* című versben. Maga az egész vers kiválóan jeleníti meg azt a stílust, ahogyan a fiatal költő kihívja, szemtelenül kérdőre vonja, küzd a megrögzött formák, a tekintély, a sorsa ellen. Ugyanakkor megfigyelhető a tisztelet az elődök, példaképek, tanítók iránt. Egy egész ciklust szentelt nekik, *Nagyjaim* címmel. A kötet harmadik, *Rólám* (10.o.) című verse pedig egy József Attila-allúzió (*Születésnapomra*). Ez az egész kötetben végigfutó kettősség és változékonyság adja a kötet varázsát, női jellegét, és teszi érdekes olvasmányá. Megmutatkozik benne a női lélek folyamatos változása, fejlődése, a sokféleség, minden arc, szerep, amit élete során egy nő magára vesz: lehet társ, lehet anya, lehet bölcs, lehet szétszórt, lehet anyagi és lehet sötét, mégis megtartja állandó identitását. Tanúi lehetünk egy érzékeny, hullámzó mégis stabil alapokra építkező lírai én megnyilatkozásainak, betekinthetünk egy mai értelmiségi fiatal nő világába. Szép nyitás volt, reméljük, mihamarabb újra hallunk a szerzőről.

(Hungarovox Kiadó, 2016)

Török Ferenc: "Angyalok őrizzék álmaidat..." I.

